

ULUSLARARASI SENDİKAL HAREKET VE ULUSAL EGEMENLİK

Aydınlık Dergisi, 27 Ocak 2002

Yıldırım Koç

Kapitalizm İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde sosyalleş(tiril)mişti. Ekonomik kriz ve Sovyet sisteminin çökmesi sonucunda, vahşi kapitalizme geri döndü. Emperyalizm özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki saldırılarını yoğunlaştırdı. Bu saldırı az gelişmiş ülkelerde, bir taraftan nicel ve nitel olarak geçmişe göre çok daha gelişmiş bulunan işçi sınıfına, diğer taraftan ulus-devlete, köylülüğe, küçük esnaf ve sanatkara ve tüm ulusalcı güçlere yönelmiş durumda. Bu saldırıya karşı koyuşta, bence doğru olan, ulusalcı güçlerle işbirliğini temel alan bir strateji. Ancak tabii ki işçi sınıfı hareketinin uluslararası boyutunu da, onlara bel bağlamadan, ihmal etmemek gerekli.

Emperyalizme karşı mücadelede uluslararası işçi sınıfı hareketinin tutumu nasıl? Bence tam bir başarısızlık.

Uluslararası sendikacılık hareketinde IMF ve Dünya Bankası ve arkasındaki güçlere karşı tavır alış nasıl? ICFTU içinde olumlu doğrultuda bir gelişme gözleniyor. Bu örgüt uzun süre bu örgütlerin politikalarının olumlu doğrultuda değiştirilebileceği görüşünü savundu. Ancak bu tavır son yıllarda değişiyor. Resmi kararlarda IMF karşıtı bir tavır açıkça ifade edilmese bile, bu anlayış yerleşiyor. Örneğin, bu örgütün 2001 yılı Nisan ayında yapılan genel kurulunda, aralarında TÜRK-İŞ temsilcisinin de bulunduğu birçok konuşmacı, ulusötesi sermayeye ve IMF – Dünya Bankası'na karşı çıktı. Buna karşılık Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'ndan IMF karşıtı bir ses çıkmıyor.

Uluslararası sendikacılık hareketinin özelleştirme konusundaki tavrı ne? ICFTU içinde tartışmalar var. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu ise özelleştirmeyi savunuyor.

Bence temel ölçüt, ülkelerin bağımsızlığı ve ulusal egemenlikleri. Avrupa işçi sınıfları nasıl 1919-1922 döneminde emperyalizme karşı ilk başarılı ulusal kurtuluş savaşı karşısında sessiz kalmışlarsa, şimdi de sessizliklerini koruyorlar. Bu örgütlerde çokuluslu şirketlere karşı mücadeleden söz ediliyor; ancak ulusötesi sermayenin ulusal egemenliği ve bağımsızlığı ortadan kaldırmasına değinilmiyor. Bu örgütlerde diktatörlüklere karşı demokrasi savunuluyor; ama emperyalist baskıya karşı bağımsızlığın ve ulusal egemenliğin savunulduğu bir kararı hatırlamıyorum. Uluslararası sendikacılık hareketi, bağımsızlık ve ulusal egemenlik konularında tam bir duyarsızlık, vurdumduymazlık, sessizlik içinde. Peki, bağımsızlık ve ulusal egemenlik olmadan demokrasi ve işçi hakları mümkün mü?

Bu konu uluslararası platformlarda az gelişmiş ülkelerin temsilcilerinin talebi olarak dile getirilmeye başlandı. Uluslararası Gıda ve Bağlantılı İşler İşçileri Federasyonu'nun (IUF) 1997 yılında yapılan 23. kongresinde Sri Lanka'dan önemli bir sendikacı olan Bala Tampoe, yaptığı konuşmada, çokuluslu şirketlerin "sosyal ortak" ("social partner") değil, "küresel düzeyde savaşılmaması gereken bir düşman" olduğunu belirtmiş. Ayrıca, Avrupa'da yüzbinlerce işçinin işten çıkarılması sürecinde Avrupa sendikalarının sessiz kalmasını ciddi bir zayıflık göstergesi olarak değerlendirmiş ve bu durumda sessiz kalan sendikaların nasıl olup da uluslararası düzeyde dayanışma gösterebileceklerini sorgulamış. Bir başka konuşmasında da çokuluslu şirketlerin "emeğin sosyal düşmanları" olduğunu söylemiş. Aynı genel kurulda, Latin Amerika sendikalarının temsilcileri, borç yükünün ülkelerin ekonomik egemenliğini ciddi biçimde zarar verdiğini belirtmişler.

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin Avrupa ayağının çok büyük bir bölümü, Avrupa "sosyal model" adı verilen sistem içinde işçi aristokratlığını tercih ediyor. Devlet parasıyla uluslararası dayanışma gibi uygulamalar da bel bağlanacak adımlar değil. Emperyalizme karşı başarı ancak öncelikle ulusalcı güçlerin birliğinden geçmektedir. Avrupa işçi sınıfına bel bağlayan herkes, Bala Tampoe'nin, bu kadar güçlüydünüz de niçin yüzbinlerce işçi işten çıkarılırken sustunuz, sorusuna yanıt vermek zorundadır. Kelin merhemi olsa kendi başına sürer. Kellerden medet umanların da başı kelleşir.